

TALOUSARVIO 2024

Talousarvioraami Suunnitteluohje

Kunnanhallitus 21.6.2023

Askolan kunta

TALOUSARVIO 2024 -SUUNNITTELUOHJE

1. Johdanto

1.1. Talousarvion suunnitteluohjeen tarkoitus

Kuntastrategia–asiakirja on kunnan keskeisin toimintaa ohjaava asiakirja ja johtamisen väline. Kunnan talousarvio ja taloussuunnitelma on kuntastrategian toteuttamisen ja seurannan väline.

Talousarvion suunnitteluohjeella tarkoitetaan kunnanhallituksen talousarvion suunnitteluun ohjetta laadinta-aikataulusta, tehtäväkohtaisista käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosien tavoitteista. Palvelualueet valmistelevat talousarvioehdotuksensa kunnanhallituksen antamien ohjeiden ja kehysten pohjalta.

Talouden ja toteuman raportointi tehdään sitovuustasojen mukaisesti talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa ilmoitettujen raportointiaikataulujen mukaan talousarviovuoden aikana.

1.2. Talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisen velvoite

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavalle kalenterivuodelle talousarvio. Samalla valtuuston on hyväksyttävä kahta tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Vuoden 2024 talousarvion suunnitteluohjeessa on annettu euromääräinen raami kunnan käyttötalousmenoille palvelu- ja tehtäväalueille. Investointitaso ja rahoitusosan raami on esitetty tiukkana kestävän talouden näkökulmasta.

Palvelualueiden talousarviokokonaisuus pitää olla 30.9.2023 mennessä tehtynä. **Vastuualuekohtaiset talousarvioesitykset käsitellään toimielimissä 15.10.2023 mennessä.** Myös konserniyhtiöt toimittavat talousarvioesitykset kunnan talouspalveluihin samalla aikataululla.

1.3. Talousarvion tehtävät ja rakenne

Talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosien näkökulmista.

Käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen edellyttämät tulot ja menot.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Investointiosassa voidaan myös määritellä esimerkiksi yksittäisiä investointikohteita sitovaksi.

Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Askolan kunnan talousarvio laaditaan nettoperiaatteella eli talousarviossa sitovuus määrätään tulojen ja menojen erotuksena. **Sitova taso on ulkoinen toimintakate.**

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

1.4. Talousarvion valmisteluajataulu

Määräaika	Käsittely	Tehtävä
12.5.2023		Valtuustoseminaari ”Askolan kuntatalouden näkymät 2023-2032”
21.6.2023	Kunnanhallitus	Vuoden 2024 suunnitteluohje ja palvelu- ja tehtäväaluekohtainen talousarvioraami
06-09/2023	Palvelualueet	Talousarvion laadinta-aika (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)
08/2023	Palvelualueet + talouspalvelut	Palkkabudjetoinnin läpikäynti henkilöittäin
31.7.2023	Talouspalvelut	Talousarvion tekstipohjat valmiina
31.7.2023	Talouspalvelut	Henkilöstökulut syötettynä Accuna-ohjelmassa
16.8.2023	Talouspalvelut	Talousarviokehityksen tarkistaminen
24.8.2023		Itakoulu
viim. 31.8.2023	Palvelualueet + talouspalvelut	Palkkabudjetoinnin läpikäynti henkilöittäin
30.9.2023	Palvelualueet	Talousarvioeurot Accuna-ohjelmassa syötettynä
30.9.2023	Palvelualueet + tekninen johtaja	Investointisuunnitelma ja –tekstit talouspalveluille
15.10.2023	Palvelualueet	Lautakuntien talousarvioesitykset hyväksytyinä lautakunnissa
Vko 42	Talouspalvelut	Sisäiset erät
	Talouspalvelut	Koko kunnan talousarvioehdotuksen kokoaminen
20.10.2023	Kunnanjohtaja	Kunnanjohtajan ehdotus talousarvioksi
30.10.2023	Kunnanhallitus	Talousarvioehdotuksen käsittely I
1.11.2023		Kv-talousiltakoulu (alustava varaus)
8.11.2023	Kunnanhallitus	Talousarvioehdotuksen käsittely II, talousarvioesitys valtuustolle
15.11.2023	Kunnanvaltuusto	Talousarvion 2024 hyväksyminen Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma
31.1.2024	Palvelualueet	Käyttösuunnitelmien hyväksyminen lautakunnissa

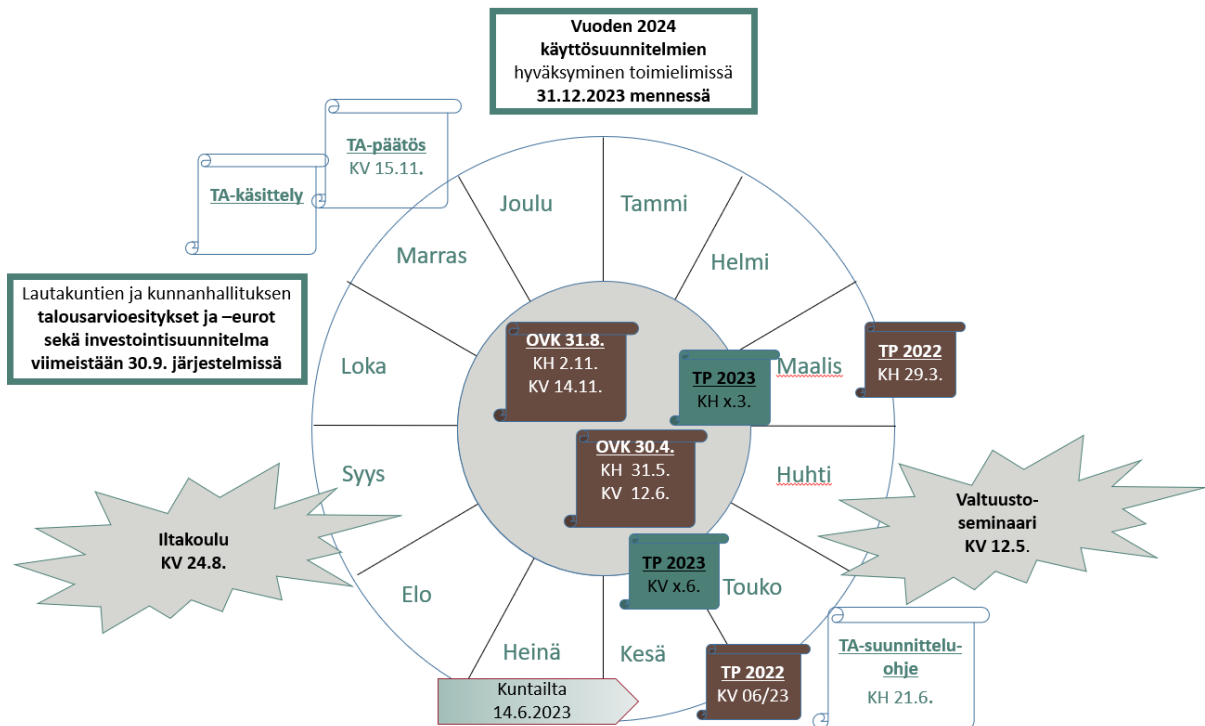
ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
 07500 Askola

puhelin (019) 529 100

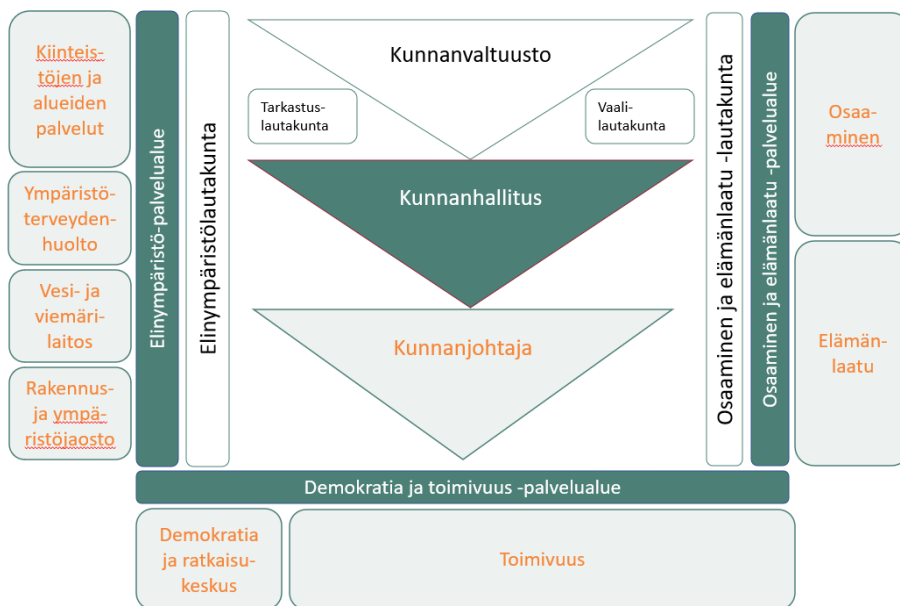
1.5. Taloussuunnittelun vuosikello

2. Organisaatio ja johtamisjärjestelmä

2.1. Organisaatio

Askolan kunnan organisaatio 1.1.2024

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
 07500 Askola

puhelin (019) 529 100

Toimielin	Palvelualue	Tehtäväalue
Kunnanvaltuusto ja -hallitus	Demokratia ja toimivuus	
Keskusvaalilautakunta	Vaalit	
Tarkastuslautakunta	Tarkastustoimi	
Osaaminen ja elämänlaatu –lautakunta	Osaaminen ja elämänlaatu	
Elinympäristölautakunta *	Elinympäristö	
Rakennus- ja ympäristöjaosto*		Rakennus- ja ympäristö

*Elinympäristölautakunnan alaisuuteen kuuluu rakennus- ja ympäristöjaosto. Rakennus- ja ympäristö -tehtäväalue toimii Askolan, Pornaisten, Myrskylän ja Pukkilan yhteistä rakennus- ja ympäristön-suojeluviranomaisena Askolan toimiessa isäntäkuntana. Tehtäväalue toimii rakennus- ja ympäristöjaostona, joka laatii tehtäväalueen talousarvion. Rakennus- ja ympäristötehtäväalue toimii osana elinympäristö-lautakuntaa, joka hyväksyy myös tehtäväalueen talousarvion osana palvelualueen talousarviosta.

2.2. Talousarviorakenne

Talousarviorakenne perustuu kuntaliiton talousarviosuositukseseen.

Talousarviopohjat Askolan kunnan talousarviota on tehty organisaation sitovuustasojen mukaisesti. **Lautakunta hyväksyy lautakuntatasoiset sitovat ulkoiset toimintakatteet vastuualueittain.** Näistä muodostuu tehtävä- ja palvelualueiden kokonaisuus, jonka valtuusto hyväksyy valtuustotason sitovat määrärahat palvelu- ja tehtäväalueittain.

3. Talouden tavoite ja talousraamit

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne

”Suomen talouskasvu on pysähdyksissä, kun hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt kysyntää.” kuvaa Valtiovarainministeriön (VM) taloudellinen katsaus 15.6.2023. Suomen talous ei kasva vuoden 2023 aikana. Vuoden 2024 osalta odotetaan hidastuvan inflaation ja palkankorotusten vaikuttavan talouskasvuun 1,4 prosentin verran. Työllisyystilanne on hyvä ja palvelujen kysyntä kasvussa, mutta samaan aikaan teollisuustuotanto heikkenee ja rakentaminen vähenee. Asuntoluottojen korkojen nopea nousu on pysäyttänyt asuntomarkkinat.

Valtiovarainministeriön ennusteessa asuntorakentaminen voi laskea odotettua enemmän. Hintojen ja korkojen nousun jatkuminen alkaa vaikuttamaan yhä enemmän kotitalouksien kuluttamiseen sekä asunto- ja rakennusmarkkinoille. Toisaalta investointien odotetaan alkavan kasvamaan, joka on positiivinen lisäys.

Julkisessa taloudessa on talouskehitys epävarmaa. Valtion menot kasvavat voimakkaasti ja velkaantuminen lisääntyy, joka heijastuu korkomenojen kasvuna.

3.1.1. Toiminnan riskit vuosille 2024 ja 2025

Käynnissä olevat hallitusneuvottelut ja niiden vaikutukset kuntatalouteen on selviämässä kesän 2023 aikana. Tämä luo huomattavaa epävarmuutta kuntatalouteen.

TEPA24 valmistelut etenevät ja selkeät kustannusvaikutukset vuodesta 2025 alkaen selviää valmistelujen edetessä.

Hyvinvointialueiden aloittamisesta ja kustannustenjaon tarkistamisesta valtionosuuksien kohdalla aiheutunee tarkennuksia tulevien vuosien rahoitukseen.

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

3.2. Askolan kunnan talous

Askolan kunnan tilinpäätös vuodelta 2022 osoitti 0,9 miljoonaa euroa ylijäämää. Ylijäämän muodostumiseen vaikuttivat erityisesti suotuisa verotulokertymä ja valtion maksamat koronatuet. Verotuloja vuonna 2022 kertyi 21,3 miljoonaa euroa. Poistoja tilinpäätösvuonna oli 1,5 miljoonaa euroa.

Kuluvan vuoden 2023 talousarvio on laadittu 1,2 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Verotulokertymässä on arvioitu menneiden vuosien tasauseriä, joilla on myönteinen vaikutus tuloksen muodostumiseen.

Vuoden 2024 talousarvio sekä suunnitelmavuodet 2025 - 2026 on suunniteltu nollatuloksella. Talousarvio ja taloussuunnitelmavuosille ei ole raamissa esitetty kunnallisveroprosentin eikä kiinteistöveroprosenttien korotuksia. Tämän seurauksena on, että **toimintakulujen kasvua on hillittävä huomattavasti vuoden 2024 aikana**. Yhden haasteen tuo vuonna 2023 kunta-alan sopimuskorotukset, joiden kustannusvaikutus on 4,1 prosenttia. Sopimuskorotuksia tulee lisää vuoden 2024 aikana, yhteensä 4,0 prosenttia. Verotulokertymäksi on arvioitu 11,9 miljoonaa euroa. Valtionosuuksia on arvioitu kertyvän 2,8 miljoonaa euroa. Molemmilla erillä on huomattava vaikutus kunnan tulorahoitukseen ja siksi näitä eriä tarkastellaan vielä syksyn 2023 aikana uudestaan.

Luotettavien ennusteiden laatimisesta on tullut erittäin haastavaa kasvavien epävarmuustekijöiden ja kuntien toiminnan muutoksien vuoksi.

Talousarvioraami on erittäin tiukka, koska henkilöstökuluissa on huomattava kuluvaikutus vuosien 2023 ja 2024 sopimuskorotuksista johtuen. Palvelualueilla pitää talousarviota valmistellessa tarkastella toimintatuottojen kertymiä sekä niiden perusteita. Samoin myös toimintakulujen puolella. **Tavoitteena on 0,7 % tehostaminen toimintakuluissa.**

3.3. Asukasmäärä

Kunnan asukasmäärä on alentunut jo vuosia peräkkäin. Tilinpäätös 2022 asukasmäärä oli 4 767 asukasta, mutta toukokuun 2023 tilanteessa luku oli 4 747, joka on 20 asukasta vähemmän kuin tilinpäätöshetkellä.

Talousarviovuodelle 2024 on arvioitu asukasluvuksi 4 700 henkilöä, joka on 0,6 prosenttia pienempi verrattuna tilinpäätökseen 2022. Taloussuunnitelmavuosille 2025 - 2026 on arvioitu vuosittain noin 0,5 prosentin alenema asukasluvuun.

Toiminnan ja talouden näkökulmasta asukasluvun pysäyttäminen loisi vakaamman pohjan suunnitteluun ja tarpeiden kartoitusta varten. Asukasluvun alentuminen vuosittain haastaa toiminnan suunnittelun ja mukauttamisen sekä luo epävarman tulorahoituspohjan verotulokertymäarvioihin sekä valtionosuuteen.

3.4. Käyttötalousosa

Alla olevassa taulukossa on esitetty palvelualueittain talousarvion laadinnan perustaksi esitetyt määrärahat (= sitova toimintakate). Palvelualueiden tulee omassa talousarvioesityksissään kohdentaa määrärahat vastuualueille ja määrittellä toiminnan tavoitteet. Toiminnan tavoitteet määritellään niin että niillä on selkeät toimenpiteet ja mittarit, joilla voidaan osoittaa, miten tavoite on toteutunut.

Palvelualueiden pitää myös suunnitella suunnitelmavuodet 2025-2026 tehtäväaluetasolla. Talousarviokirjassa pitää nostaa esille jo tiedustetut toiminnan muutokset ja näiden talouden vaikutus kuvata.

Palvelualue / tehtäväalue	Toimielin	Tp 2021	Tp 2022	Ta 2023	Talous- arvio- raami 2024	Ts 2025	Ts 2026
Toimintakate		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €		
Perusturva	Perusturva- lautakunta	9 286	9 582	-	-	-	-
Erikoissairaanhoido	Erikois- sairaanhoido	5 697	6 269	-	-	-	-
Osaaminen ja elämän- laatu	Osaaminen ja elämänlaatu – lautakunta	8 123	8 392	8 673	8 750	8 830	8 800
- Osaaminen				7 839	7 890		
- Elämänlaatu				834	860		
Elinympäristö	Elin- ympäristö- lautakunta	1 368	1 659	2 286	2 500	2 530	3 050
- Kiinteistöjen ja alueiden palvelut				2 207	2 430		
- Vesi- ja viemärilaitos				-121	-150		
-Ympäristö- terveydenhuolto				100	100		
-Rakennus- ja ympäristö- jaosto				100	120		
Rakennus- ja ympäristön- suojelu	Rakennus- ja ympäristö- lautakunta	71	53	-	-	-	-
Demokratia ja toimivuus	Kunnan- hallitus	2 406	2 906	2 050	2 025	2 070	2 075
- Demokratia				1 646	1 575		
- Toimivuus				404	450		
Tarkastustoimi	Tarkastus- lautakunta	15	15		20	20	20
Vaalit	Keskusvaali- lautakunta	10	0		5	0	5
SITOVA TOIMINTAKATE YHTEENSÄ		26 977	28 875		13 300	13 450	13 950

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
 07500 Askola

puhelin (019) 529 100

3.5. Sisäinen liiketoiminta (=sisäiset erät)

Sisäinen liiketoiminta budjetoidaan keskitetysti talousarvion laadinnan yhteydessä talouspalveluissa. Perusteet sisäiselle laskutukselle muodostuu kustannuspaikkatasoilta ulkoista ja sisäistä toiminnasta.

Tilahallinta

Tilahallinta –vastuualueelle laaditaan nettobudjetti tuloslaskelman muotoon. Sisäiset vuokrat lasketaan tilojen käyttäjien neliömäärien mukaan. Tilojen käyttäjät ja tilojen jakaantuminen pyritään vuosittain tarkistamaan.

Tilahallinnan sisäisten vuokrien määrittämistä valmistellaan tilahallintaohjelman käyttöönottoa, josta saataisiin sisäinen pääomavuokra ja ylläpitoavuokra kiinteistöittäin.

Ruoka ja siisteys

Ruoka- ja siisteys –vastuualueelle laaditaan nettobudjetti tuloslaskelman muotoon ja tulostavoite on tehdä tilikaudella vähintään nollatulos. Ruoka- ja siisteys –vastuualueen kustannukset siirtyvät sisäisenä menoina eri palvelualueille suoritteiden arvioiden mukaan. Näistä sisäisistä menoista syntyvät tulot ruoka- ja siisteys –vastuualueelle muodostavat sisäisen tulon.

3.6. Tuloslaskelmaosa

Käyttötalousosan määrärahaamin perusteella koko kunnan talousarvioraami muodostuu vuodelle 2024 siten, että toimintakate eli rahoitettavat nettomenot ovat noin 13,3 miljoonaa euroa.

Kuntien verotuloennuste, jonka Kuntaliitto, valtiovarainministeriö ja Verohallinto laativat, kuvaa koko maan kuntien verotulojen kehitystä. Kunnallisveron osalta verotuloennustekehikko perustuu Verohallinnon julkaisemaan verotilastoon.

Askolan kunnan verotuloennuste vuodelle 2024 on 11,9 miljoonaa euroa. Verotuloennuste kehikseen vuodelle 2024 on määritelty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Verotuloennuste perustuu Kuntaliiton verokehikkoon 04/2023. Verotuloennusteessa ei ole mahdollista kunnallisveroprosentin korotusta arvioitu.

Askolan kunnan valtionosuudet ovat vuonna 2024 Kuntaliiton ennakkolaskelman mukaan 2,75 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien arviointiin liittyy epävarmuutta. Valtionosuuksien määrää talousarvioraamissa tarkastellaan syksyllä, kun tarkemmat tiedot tulevat.

Tuloslaskelmaosa	Tp 2021	Tp 2022	Ta 2023	Talous- arvio- raami 2024	Ts 2025	Ts 2026
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €		
TOIMINTAKATE	-26 986	-28 237	-13 033	-13 300	-13 450	-13 950
Verotulot	21 255	21 470	12 130	11 850	12 250	12 400
- kunnallisvero	18 636	19 310		9 550		
- kiinteistövero	1 174	1 150		1 300		
- yhteisövero	1 445	1 010		1 000		
Valtionosuudet	8 350	8 300	3 550	2 750	2 800	3 150
Rahoitustuotot ja -kulut	364	175	200	250	0	0
VUOSIKATE	2 983	1 708	2 847	1 550	1 600	1 600
Poistot ja arvonalentumiset	-1 513	-1 631	-1 605	- 1 550	- 1 600	-1 600
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 470	77	1 242	0	0	0

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

3.7. Investointiosa

Askolan kunnan talousarviokehyksessä kestävä talouden näkökulmasta investointitaso ei ylittäisi poistoja ja vuosikate riittäisi kattamaan investoinnit. Investointitarve on kuitenkin suurempi todellisuudessa.

Investointihankkeen raja on 20 000 euroa (alv 0 %). Investointiosan hankkeet valmistellaan pääosin elinympäristö-palvelualueen palvelualuejohtajan johdolla. Investointitalousarvioehdotus tulee elinympäristö-lautakunnan käsittelyn kautta, **määräaika investointisuunnitelmalle on 15.10.2023.**

Valtuusto päättää investointitasosta sitovuustason mukaan talousarvion investointiosassa.

3.8. Rahoitusosa

Yleinen kuntatalouden vähimmäistavoite on, että vuosikate kattaa poistot. Vuosikatteen ylittäessä investointien kokonaismäärän, lainakanta vähenee. Mikäli käyttötalouden puolelta muodostuva vuosikate eri riittä kattamaan investointien kokonaismäärä, lainakanta kasvaa.

Rahoitusosan vaikuttavat suurimpina erinä toiminnan ja investointien nettorahavirtojen summat. Jos vuosikate kasvaa ja investointien määrä vähenee, rahoitustoiminnan rahan tarve pienenee samassa suhteessa.

Investointien noin 3 miljoonan euron vuosittainen toteuttamissuunnitelma on haastava. Vuosikateen painuessa vuosittain noin 1,5 miljoonan tuntumaan, se ei riitä kattamaan investointeja. Suunnitelma sisältää lainanottoa kattamaan investointeja.

Arvion mukaan kunnan lainakanta vuonna 2024 olisi 22,6 miljoonaa euroa. Väestöennuste on 4 700 henkilöä. Asukaskohtainen lainakanta 4 587 euroa/asukas. Vuonna 2023 lainakanta oli reilu 20 miljoonaa euroa ja 4 203 euroa/asukas.

Talousarviovuonna lyhytaikainen kuntatodistuslaina muutettaisiin pitkäaikaiseksi kokonaan tai osittain. Suunnitelma sisältää myös 2,750 miljoonan lisälainanotot.

Rahoitusosa	Tp 2021	Tp 2022	Ta 2023	Talous- arvio- raami 2024	Ts 2025	Ts 2026
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €		
TOIMINTA JA INVESTOINNIT						
Toiminnan rahavirta (=vuosikate)	2 786	2 430	2 847	1 550	1 600	1 600
Investointien rahavirta	-862	- 730	- 2017	-2 600	- 2 700	- 3 500
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 924	1 593	780	-1 050	-1 100	- 1 900
RAHOITUSTOIMINTA						
Lainakannan muutokset	-1 524	-2 774	-440	1 300	1 100	1 900
Muut maksuvalmiuden muutokset	150	0	0			
Rahoitustoiminnan rahavirta	-1 374	-2 774	-440	1 300	1 100	1 900
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	550	-1 181	340	250	0	0
Lainakanta, 1 000 euroa	23 473	20 699	20 259	21 559	22 659	24 559
Asukasluku, hlöä	4 847	4 767	4 820	4 700	4 680	4 655
Lainat, euroa / asukas	4 843	4 342	4 203	4 587	4 842	5 276

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

4. Henkilöstö

4.1. Henkilöstösuunnittelu

Palvelualueiden on mitoitettava henkilöstömenonsa ja –resurssinsa vuoden 2024 talousarvioraamiin. Talousarvion valmistelussa tulee huomioida suunnitellut henkilöstön siirrot ja muut suunnitellut henkilöstöresurssimuutokset. Palvelualueiden tulee arvioida henkilöstömäärän ja palkkakustannusten kehitystä sekä suunnitella toimenpiteet, joilla talousarvioraami voidaan saavuttaa.

Vapautuvien vakanssien tehtävät tulee ensisijaisesti pyrkiä järjestämään toiminnallisilla muutoksilla ilman rekrytointia. Käyttämättä jääneet vakanssit tulee lakkauttaa. Ohjeen mukaan henkilöstöjaosto käsittelee henkilöstöresurssimuutokset.

Henkilöstösuunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdolliset taloussuunnitelmakaudelle ennakoitujen palvelujen kysynnän muutokset. Henkilöstösuunnittelun tavoitteena tulee olla palvelutuotannon tuottavuuden parantaminen. Palkkabudjetointi tehdään henkilötasolla. Palkkamäärärahoissa huomioidaan toiminnan muutokset nykyisiin palkkakustannuksiin sekä niihin tulevat virka- ja työehtosopimusten mukaiset korotukset.

Palvelualueiden on luetteloitava henkilöstömuutokset (lisäykset, vähennykset, siirrot) talousarvion yhteydessä. Tärkeää on perustellut esitykset.

4.2. Koulutussuunnittelu

Henkilöstön koulutautumiseen pitää myös kiinnittää huomioita. Tavoitteena on, että jokainen työntekijä osallistuisi vuoden aikana koulutuksiin vähintään kolmen työpäivän verran. Palvelualueiden pitää huolehtia siitä, että jokainen työntekijä tulee huomioiduksi osaamisen kehittämisen tarpeita tarkasteltaessa.

Koulutukset pitää olla suunniteltuja ja kirjattuna koulutussuunnitelmaan. Henkilöstöpalvelut-vastuualue hakee vuosittain Työllisyysrahastosta edellisen vuoden koulutusten toteuman perusteella koulutuskorvausta.

Koulutussuunnitelman laadinta on osa talousarvioprosessia.

4.3. Henkilöstökulut

4.3.1. Palkat

Kunta-alan palkkaratkaisu vaikuttaa kunnan talouteen merkittävästi, sillä palkankorotukset vuodelle 2024 ovat yhteensä 4,0 prosenttia 1.6.2024 alkaen. Kuluvana vuonna sopimuskorotuksien vaikutus 4,1 %.

Palkkabudjetointi tehdään henkilötasolla excelissä, josta tiedot siirretään Accuna-budjettipohjille kustannuspaikoittain. Palkkabudjetointi valmistellaan talouspalveluiden kanssa yhteistyössä.

4.3.2. Lomarahat

Lomarahat budjetoidaan virka- ja työehtosopimusten mukaan henkilöittäin. Budjetoinnissa huomioidaan lomarahaprocentti, jonka perusteella lomarahavaraus otetaan mukaan.

4.3.3. Henkilöstösivukulut

Henkilöstösivukulut budjetoidaan palkka- ja lomarahojen perusteella.

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

4.4. Henkilösivukulujen budjetointi vuodelle 2024

Palkkojen sivukuluprosentteja on käytetty seuraavia prosentteja:

- KuEl- ja VaEl-palkkaperusteinen eläkemaksu	16,75 %
- kansaneläke- ja sv-maksu	1,50 %
- työttömyysvakuutusmaksu	2,1 %
- tapaturmavakuutusmaksu	0,70 %
- ryhmähenkivakuutusmaksu	0,10 %

5. Hyvinvointisuunnitelma

5.1. Poikkihallinnollinen velvoite hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

Kuntalain mukaan kunnan keskeisimpinä tehtävinä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja hyvinvoinnin edistämisen tulee näkyä myös kuntastrategiassa. Vuonna 2023 voimaan tulleen lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta 6 § mukaan on kunnan edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Kunnan on strategiassa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämislle tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on otettava päätöksenteossa huomioon päätösten arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri palvelualueiden on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kunnan on nimettävä hyvinvoinnin ja edistämisen vastuutaho.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueiden toiminnan aloittamisen jälkeen yksi kunnan merkittävimmistä poikkihallinnollista strategisista tehtävistä. Kunta ei enää vastaa ns. korjaavasta palveluista.

5.2. Hyvinvointisuunnitelman sisällyttäminen osaksi talousarviota - hyvinvointikertomus

Kunnan laaja hyvinvointikertomus valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja sitä päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua. Hyvinvointikertomus sisältää kuvauksen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin nykytilasta, miten eri väestöryhmät voivat ja mitä toimia kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on tehty edellisen valtuustokauden aikana. Suunnitelmaosio nostaa kertomuksesta esiin kehityskohteet ja painopisteet, joihin tulevan valtuustokauden aikana tulee keskittyä.

Hyvinvointikertomuksen tarkoituksena on tukea kunnan päätöksentekoa, auttaa toiminnan priorisoinnissa ja varmistaa toiminnan resurssit. Siksi on tärkeää, että hyvinvointikertomus kulkee osana talousarvio – ja taloudenseurantaprosesseja yhteen sovittaen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategisten linjausten vaikuttavuutta ja seurantaa.

Talousarviovuosi 2024

Hyvinvointikertomuksen toimintakertomuksen osuus käsitellään loppuvuodesta 2023. Talousarvion laadinnassa pitää ottaa huomioon myös hyvinvointikertomus ja sillä määritellyjä mittareita.

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

6. Taloutta ja toimintaa koskevat ohjeet ja säännöt

6.1. Lainsäädäntö, kansalliset suositukset ja periaatteet

Kunnan ja kuntayhtymän taloudenhoitoa ja sen järjestämistä ohjaavat kuntalain (410/2015) 13. luku, kirjanpitolaki ja -asetus, kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston antamat ohjeet sekä JHS (Julkisen hallinnon suositukset) -suositus 199 kunnan talousarviosta ja taloussuunnitelmasta.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin palvelualue omalla tehtäväalueellaan. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa, ja että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kirjanpito tulee järjestää siten, että sen avulla voidaan seurata talousarvion toteutumista tilinpäätöksessä laadittavassa talousarvion toteutumisvertailussa (KuntaL 113 §). Toisaalta talousarviossa noudatetaan kirjanpidon suoriteperustetta määrärahan ja tuloarvion ottamisessa talousarvioon. Kirjanpitokäytäntö ohjaa näin menon ja tulon merkitsemistä talousarviossa ja sen toteutumisvertailussa. Talousarviossa käytetään käsitteitä meno tai tulo kaikista taloustapahtumista.

Talousarviossa menoa käytetään yleiskäsitteenä tarkoittaen talousarviovuodelle jaksotettujen toimintamenojen lisäksi myös muuta rahankäyttöä muun muassa investointimenoa, lainanlyhennystä, antolainausta sekä peruspääoman lisäystä. Talousarviovuodelle jaksotettuja tuloja ovat esimerkiksi verotulot, valtionosuudet, maksu-, myynti- ja muut toimintatulot, korkotulot ja muut rahoitustulot sekä lainanotto.

Kuntastrategiasta johdetut talousarviotavoitteet on asetettava niin, että tavoitteet kohdistuvat olennaisiin toimintoihin, jotka ohjaavat kehittämään toimintatapoja ja siten parantamaan toimintojen tuloksellisuutta. Talousarviossa asetettavien tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä.

Toiminnan tavoite on talousarviossa valtuuston tehtäväkohtaisesti asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämistä ohjaava tavoite. Kunnanvaltuusto päättää talousarvion käsittelyn yhteydessä, mitkä tavoitteista ovat sitovia. Muut tunnusluvut esitetään perusteluina. Talousarvion toteutumista seurattaessa seurataan myös näiden mittareiden kuvaamien toimintojen toteutumista.

6.1.1. Resurssien jako tehtäville

Tavoitteet tulee sitoa niihin osoitettuihin voimavaroihin. Tämä tarkoittaa, että talousarvioissa osoitetaan toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Toisaalta tavoitteiden tehtävänä on osoittaa, mitä vaikutuksia varojen käytöllä on tarkoitus saada aikaan.

Määräraha on valtuuston toimielimelle antama, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus tulojen kerryttämiseen/varojen käyttämiseen määrättyjen tavoitteiden toteutumiseksi. Määräraha on sidottu kunnan palvelutavoitteisiin. Tavoiteasettelun ja budjetoinnin yhdistäminen on vaativa tehtävä. Erityisesti asiakaslähtöisten tavoitteiden budjetoinnissa tavoitteiden asettaminen ja budjetointi on haastavaa.

6.1.2. Tasapainoperiaate

Kuntalaki velvoittaa kuntaa huolehtimaan tulo-rahoituksen riittävydestä ja maksuvalmiuden säilyttämisestä. Suunnittelun toiminnan ja hankkeiden on oltava realistisia suhteessa käytettäviin varoihin. Taloussuunnitelmassa on esitettävä yksilöidyt toimenpiteet edellisiltä tilikausilta kertyneen tai kuluvalta tilikaudelta kertyvän alijäämän kattamiseksi. Muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista vuosisatasolla ei edellytetä. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajankohtana katetaan.

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

6.1.3. Brutto- ja nettoperiaate

Bruttoperiaate tarkoittaa, että menot ja tulot budjetoidaan erikseen määrärahoihin ja tuloarvioina. Bruttoperiaatetta käytetään pääsääntöisesti silloin, kun tehtävä rahoitetaan verorahoituksella.

Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään tulojen ja menojen erotuksena. Askolan kunnassa on talousarvio on nettositova.

6.1.4. Suorite- ja realisointiperiaate

Menojen suoriteperiaate tarkoittaa, että talousarvioon ja –suunnitelmaan otetaan varainhoitovuoden aikana vastaanotetuista tuotannontekijöistä aiheutuvat tulot ja sellaiset menot, joiden suorittamiseen kunta sitoutuu varainhoitovuoden aikana.

Tulojen realisointiperiaate tarkoittaa, että talousarvioon ja –suunnitelmaan otetaan suoritteiden luovuttamisesta aiheutuvat ja muut kunnalle kuuluvat tulot.

6.1.5. Täydellisyysperiaate

Täydellisyysperiaate tarkoittaa, että kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet otetaan talousarvioon kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja ja tuloja ei voi jättää pois talousarviosta. Täydellisyysperiaatteen mukaan kunnan eri tehtävien sisäiset ostot ja menot otetaan myös talousarvioon mukaan, vaikka sisäiseen kaupankäyntiin ei liity rahan käyttöä.

6.1.6. Raamibudjetointiperiaate

Valtuustolla on laaja valta päättää talousarvion määrärahakokonaisuuksista. Pääsääntöisesti määräraha asetetaan tehtäväkohtaisesti niin, että toiminnan tavoitteet ja niiden saavuttamiseen varatut varat ovat yhdistettävissä talousarviossa. Talousarvion raamiajattelussa voidaan esimerkiksi palvelualueelle osoittaa kokonaismääräraha useiden eri tehtävien hoitamista varten.

6.1.7. Kunnan hallintosääntö

Hallintosäännön mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy talousarviossa palvelu- ja tehtäväalueille sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä euromääräiset sitovuudet (=sitova ulkoinen toimintakate).

Talousarviossa valtuusto hyväksyy myös kuntakonsernin tytäryhteisöille tulostavoitteet.

Kunnanhallitus hyväksyy vuosittain talousarvion suunnitteluohjeen. Suunnitteluohje sisältää myös suunnittelukehyksen. Palvelualueet laativat talousarvioehdotuksensa kunnanhallituksen hyväksymän aikataulun ja organisaatorakenteen mukaan.

6.1.8. Kunnan strategia

Kunnan strategiassa tavoitteeksi on määritelty kuntalaisten hyvinvoinnin vahvistaminen eri elämän vaiheissa

Askolan voimassa olevassa kuntastrategiassa on määritelty toimet, joihin panostetaan. Toimet ovat:

- palveluverkon säilymiseen tähtääminen
- Askolan kehittäminen kokonaisuutena
- tulevaisuuden ongelmien ennaltaehkäisy
- lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen
- yrittämisen edellytyksien parantaminen

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

Toimien toteutumiseen pyritään seuraavien arvojen kautta: kestävyys, osallisuus, joustavuus, turvallisuus, positiivisuus.

Talouden kestävyyttä arvioidaan ja ohjataan konsernitasolla kriisikuntakriteerien avulla.

6.1.9. Osallistuva budjetointi

Jokainen kuntalainen voi osallistua asioiden valmisteluun ja päätökseen

- tekemällä kuntalaisaloitteen tärkeäksi kokemastaan asiasta
- antamalla palautetta kunnan palveluista ja kertoa kehitysideoista
- seuraamalla valtuuston kokousten suorita lähetyksiä kunnan kotisivuilla jaettavan linkin kautta

Vuoden aikana järjestetään erillisiä kuntalaisille suunnattuja tilaisuuksia/tapahtumia, missä pääpaino on talouden asioissa, esimerkkinä kuntailta. Kuntalaiset pääsevät ottamaan kantaa meneillä oleviin toimintoihin sekä antaa palautetta/ideoita toimintojen kehittämiseen.

Vuoden 2024 talousarvioon varataan aktiivisuusraha-hankkeen osuuteen 3 000 euroa. Aktiivisuusraha-hankkeen toteuttaja on yhdistys/yritys/yhteisö. Kunnan rahoitusosuus on maksimissaan 85 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista. Aktiivisuusraha-hankkeen osallistumiseen hakuaika on tammi-helmikuu 2024. Tarkemmat toimintaohjeet julkaistaan joulukuussa 2023.

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

7. Kuntakonserni

Kuntakonsernin kuuluvat tytäryhteisöt toimittavat toiminnan tavoitteet strategian mukaisesti, kuvaavat toimenpiteet ja mittarit miten tavoitteet saavutetaan ja mitataan. Lisäksi toimitetaan taloustiedot tuloslaskelmamuodossa. Viimeistään 15.10.2022 mennessä konserniyhtiöt toimittavat

Rahoitusosa	Tp 2021	Tp 2022	Ta 2023	Talous- arvio- raami 2024
Konsernin lainakanta, 1 000 euroa	30 994	28 251	27 900	29 311
Asukasluku	4 847	4 767	4 820	4 700
Konsernilainat, euroa / asukas	6 395	5 926	5 788	6 236

8. Yhteystiedot ja lisätietoja

Talousoalvelut:

Kaija-Leena Tuomisto, taloussuunnittelija, puh 040 836 2153, kaija-leena.tuomisto@askola.fi

Henkilöstöpalvelut (mm. koulutussuunnitelma)

Tuija Saloranta, hallintojohtaja, puh. 040 7195 069, tuija.saloranta@askola.fi

Hyvinvointikertomus:

Hyvinvointikoordinaattori Johanna Viuhko, puh. 040 7109 122, johanna.viuhko@askola.fi

JAKELU

Kunnanjohtaja Annu Räsänen
Tuija Saloranta
Esko Halmesmäki
Pirkko Hynninen

Askolan Puhti Oy / Leena Kavén
Kirnujen Asunnot Oy / Antti Leivonen

ASKOLAN KUNTA

Askolantie 30
07500 Askola

puhelin (019) 529 100

